

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hogeschool Van Hall Larenstein
T.a.v. Het College van Bestuur
Postbus 9001
6880 GB VELD GLD

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
65834869

Datum 24 augustus 2026
Betreft Clusteraanvraag hbo Associate degree Bedrijfskunde en Agribusiness

Bijlagen
1

*Als u belang hebt bij dit besluit,
dan kunt u hiertegen binnen 6
weken, gerekend vanaf de
verzendsdatum, bezwaar maken.
Stuur uw bezwaarschrift naar
DUO, Postbus 30205, 2500 GE
Den Haag. U kunt uw bezwaar
ook digitaal indienen op
www.bezwaarschriftenocw.nl.*

Geacht bestuur,

Met de brief van 6 juli 2026 met kenmerk O&O/2026-009, waarin u namens uzelf en HAS green academy de pen voert, heeft u een clusteraanvraag zoals bedoeld in artikel 8 van de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod 2023 (hierna: regeling) ingediend. De clusteraanvraag omvat de volgende opleidingen:

- 2026-029Ca: hbo Associate degree Bedrijfskunde en Agribusiness te Leeuwarden (in voltijd- en duale vorm) en Rheden (in voltijd-, deeltijd- en duale vorm) (Hogeschool Van Hall Larenstein)
- 2026-029Cb: hbo Associate degree Bedrijfskunde en Agribusiness te 's-Hertogenbosch (in voltijd-, deeltijd- en duale vorm) en Venlo (in voltijd- en duale vorm) (HAS green academy)

Advies CDHO

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) heeft mij op 11 augustus 2026 per brief met kenmerk 2026-029Ca positief geadviseerd over de clusteraanvraag voor de hbo-masteropleiding Associate degree Bedrijfskunde en Agribusiness.

Onze referentie
65834869

Oordeel en verzoek om vrijstelling

Gelet op het hiervoor genoemde advies van de CDHO, acht ik uw clusteraanvraag voldoende onderbouwd in de zin van de regeling. Mijn oordeel per opleiding is daarom als volgt:

- 2026-029Ca: positief voor beide vestigingsplaatsen, met een beperking tot de voltijd- en duale vorm in Leeuwarden
- 2026-029Cb: positief voor beide vestigingsplaatsen, met een beperking tot de voltijd- en duale vorm in Venlo

Hierdoor hoeven HAS green academy en u geen aparte individuele macrodoelmatigheidsaanvragen voor de hbo Associate Degree opleiding Bedrijfskunde en Agribusiness in te dienen.

Om voor bekostiging in aanmerking te komen is nog wel een positief macrodoelmatigheidsbesluit per individuele opleiding noodzakelijk. Op grond van artikel 8, vierde lid, van de regeling dient voor iedere opleiding een individueel verzoek om vrijstelling ingediend te worden bij de CDHO. Inhoudelijk hoeft in dit verzoek om vrijstelling niets meer te worden onderbouwd; dit heeft u immers in de clusteraanvraag al gezamenlijk gedaan. De CDHO zal mij berichten over elk individueel verzoek. Vervolgens neem ik per opleiding een individueel macrodoelmatigheidsbesluit. In dit besluit zal ik ook de RIO-indeling vermelden (onderdeel 'Landbouw en Natuurlijke Omgeving' en de ISCED-rubriek 'bestuurskunde algemeen (041301)').

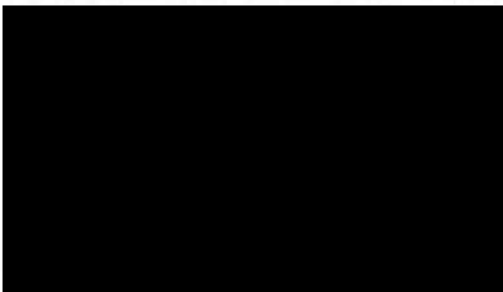
Vanaf de dagtekening van deze brief, hebben HAS green academy en u achttien maanden de tijd om een verzoek om vrijstelling van de macrodoelmatigheidstoets bij de CDHO, zoals hierboven is beschreven, in te dienen. De macrodoelmatigheidsbesluiten hebben vervolgens de reguliere wettelijke geldigheidstermijn van tien maanden conform artikel 6.2, negende lid van de WHW tot gevolg.

Onze referentie
65834869

Het verheugt me dat uw instellingen de noemenswaardige inspanningen hebben geleverd om landelijk samen te werken met de betrokken instellingen in de sector, met andere instellingen met verwant bekostigd opleidingsaanbod, met het werkveld en met maatschappelijke partners.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de minister
Dr. mr. R. Letschert
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Contactgegevens CDHO

Postbus 85498
2508 CD Den Haag
070-8505300
www.cdho.nl
info@cdho.nl

Onderwerp

Clusteraanvraag
hbo Associate degree
Bedrijfskunde en Agribusiness
Hogeschool Van Hall Larenstein

Kenmerk CDHO

2026-029Ca

Kenmerk aanvrager

O&O/2026-009

Datum

11 augustus 2026

Geachte mevrouw Letschert,

De Hogeschool Van Hall Larenstein heeft namens twee instellingen de clusteraanvraag Bedrijfskunde en Agribusiness ingediend. De clusteraanvraag omvat de volgende opleidingen:

- 2026-029Ca: hbo Associate degree Bedrijfskunde en Agribusiness te Leeuwarden (in voltijd- en duale vorm) en Rheden (in voltijd-, deeltijd- en duale vorm) (Hogeschool Van Hall Larenstein)
- 2026-029Cb: hbo Associate degree Bedrijfskunde en Agribusiness te 's-Hertogenbosch (in voltijd-, deeltijd- en duale vorm) en Venlo (in voltijd- en duale vorm) (HAS green academy)

Hierbij ontvangt u het advies en de bijbehorende motivering van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) over deze aanvraag.

Advies CDHO

1. Bekostiging

De CDHO adviseert u wat betreft de bekostiging de volgende deelbesluiten te nemen:

- 2026-029Ca: *positief voor beide vestigingsplaatsen, met een beperking tot de voltijd- en duale vorm in Leeuwarden*
- 2026-029Cb: *positief voor beide vestigingsplaatsen, met een beperking tot de voltijd- en duale vorm in Venlo*

2. RIO-indeling

De CDHO adviseert deze opleidingen in te delen in het RIO-onderdeel '*Landbouw en Natuurlijke Omgeving*'.

3. ISCED-indeling

De CDHO adviseert deze opleidingen te laten registreren in de ISCED-rubriek '*bestuurskunde algemeen*' (041301).

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

KEvanKammen

K.E. van Kammen
Voorzitter CDHO

Algemene informatie over de aanvraag

Omschrijving van de opleiding

De clusteraanvraag omvat twee aanvragen voor gelijknamige hbo Associate degrees Bedrijfskunde en Agribusiness. Alle opleidingen hebben een studielast van 120 studiepunten. De aanvragers willen de opleiding in het RIO-onderdeel 'Landbouw en Natuurlijke Omgeving' en de ISCED-rubriek 'bestuurskunde algemeen' (041301) laten opnemen.

De opleiding leert studenten praktijkgericht werken aan het verbeteren en toekomstbestendig maken van agrarische bedrijven. In de opleiding staat het analyseren en optimaliseren van bedrijfsprocessen centraal. Studenten worden onderwezen in alle bedrijfskundige aspecten, waaronder financiën, logistiek en marketing. Verder leren zij de kenmerken van de agrarische sector kennen. De deelnemende hogescholen richten het onderwijs ieder op hun eigen manier in.

De opleiding is toegankelijk voor studenten met een mbo-4-, havo- of vwo-diploma. De aanvragers verwachten per locatie de volgende instroom:

- Leeuwarden (Hogeschool Van Hall Larenstein): 15-20 in de voltijdvariant en 5 in de duale variant.
- Rheden (Hogeschool Van Hall Larenstein): 15-20 in de voltijdvariant, 10-20 in de deeltijdvariant en 5 in de duale variant.
- 's-Hertogenbosch (HAS green academy): 25-30 in de voltijdvariant, 10-20 in de deeltijdvariant en 5 in de duale variant.
- Venlo (HAS green academy): 15-20 in de voltijdvariant en 5 in de duale variant.

Afgestudeerden van de opleiding kunnen onder meer de functies commercieel medewerker, supply-chain medewerker, financieel medewerker, operationeel manager of junior bedrijfsadviseur in de agrarische sector vervullen.

Afstemming

De clusteraanvraag is tot stand gekomen binnen het Sectoraal Adviescollege Agro & Food van de Vereniging Hogescholen. Het Sectoraal Adviescollege heeft een kwartiermaker aangesteld om de groene hogescholen te adviseren over de gezamenlijke ontwikkeling van Associate degrees. Op basis van het advies van de kwartiermaker is besloten deze opleiding vorm te geven. Aeres Hogeschool biedt deze opleiding al aan en Hogeschool Inholland overweegt om bij dit initiatief aan te sluiten door de naam van haar opleiding Tuinbouwmanagement te wijzigen naar Bedrijfskunde en Agribusiness.

De aanvraag is ook besproken in de regionale afstemmingstafels voor Oost-Nederland, Zuidoost-Nederland en Noord-Nederland. Deze gremia hebben het voornemen ter kennisgeving aangenomen.

Analyse verwant aanbod

De CDHO vindt met de aanvragers de volgende hbo Associate degrees sterk verwant aan de voorgenomen opleiding:

1. Bedrijfskunde en Agribusiness (aangeboden door één instelling¹)
2. Tuinbouwmanagement (aangeboden door één instelling)

Verder vindt de CDHO met de aanvragers de volgende hbo Associate degrees zijdelings verwant:

1. Dier- en Veehouderij (aangeboden door één instelling)
2. Diermanagement (aangeboden door één instelling)
3. Groene Leefomgeving (aangeboden door één instelling)
4. Land- en Watermanagement (aangeboden door één instelling)
5. Melkveehouderij (aangeboden door één instelling)
6. Omgevingskunde (aangeboden door één instelling)
7. Tuin- en Landschapsinrichting (aangeboden door één instelling)
8. Tuinbouw en Akkerbouw (aangeboden door één instelling)

Ten slotte vindt de CDHO met de aanvragers de nog niet gestarte hbo Associate degrees Food (van HAS green academy en de Hogeschool Van Hall Larenstein) en Bos- en Natuurbeheer (van de Hogeschool Van Hall Larenstein) zijdelings verwant.

De instroom in de verwante opleidingen is in de afgelopen vijf jaar gestegen (zie Bijlage 2).

Motivering van het bekostigingsadvies²

Er is een arbeidsmarktbehoefte aangetoond zoals bedoeld in criterium a³

De CDHO concludeert dat de aanvragers een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding hebben aangetoond.

Een algemene arbeidsmarktbehoefte aan medewerkers in de agrarische sector is aangetoond⁴

De ROA-prognoses geven een vrij positief beeld

De CDHO stelt vast dat de ROA-prognoses een vrij positief beeld geven van de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding. De CDHO overweegt hierbij het volgende:

- Het door de aanvragers betrokken opleidingstype 'bachelor landbouw, biologie en biochemische technologie' is ten dele relevant omdat de sterk verwante hbo Associate degree Tuinmanagement hierin is opgenomen, naast een groot aantal niet en nauwelijks

¹ Waar de CDHO spreekt over "instelling", wordt "bekostigde instelling" bedoeld.

² De CDHO betreft bij dit advies alleen gegevens die zijn aangeleverd door de aanvragers, tenzij anders vermeld.

³ Art. 6 lid 1 sub a in samenhang met lid 2 van de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod 2023

⁴ De CDHO betreft ambtshalve de arbeidsmarktprognoses in het AIS van het ROA (<https://roastatistics.shinyapps.io/AIS2030>) en de gegevens van het UWV (www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards). De CDHO hanteert altijd de meest actuele gegevens.

verwante opleidingen. ROA typeert de vooruitzichten in 2030 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als goed en verwacht grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening.

- Het door de aanvragers betrokken opleidingstype 'bachelor management, bedrijfs- en personeelwetenschappen' is niet relevant omdat hier slechts één sterk verwante opleiding in is opgenomen (de hbo Associate degree Bedrijfskunde en Agribusiness) naast een zeer groot aantal niet en nauwelijks verwante opleidingen.

De arbeidsmarktinformatie van het UWV geeft een positief beeld

De CDHO stelt vast dat het rapport 'Kansrijke beroepen' van het UWV⁵ duidelijk maakt dat er meerdere kansrijke beroepen zijn waar afgestudeerden van de voorgenomen opleiding voor in aanmerking komen. De CDHO vindt de volgende door de aanvragers aangedragen beroepen relevant: (1) productieplanners, (2) leidinggevenden proces- en levensmiddelenindustrie, (3) kwaliteitsmedewerkers, QA managers, (4) managers en bedrijfsleiders industrie, (5) logistiek managers en (6) (afdelings)managers/bedrijfsleiders supermarkt. Deze bron geeft daarmee blijk van goede arbeidsmarktkansen voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De overige algemene arbeidsmarktgegevens geven een positief beeld

De CDHO constateert dat meerdere bronnen blijk geven van een actuele kwalitatieve ontwikkeling die de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding ten goede kan komen. Twee sectorprognoses van ABN AMRO⁶ laten zien dat er behoefte bestaat aan goed opgeleide ondernemers in de agrarische sector en dat de voedingsindustrie kampt met personeelstekorten. In beide sectoren is innovatie noodzakelijk, waarvoor ondernemers ondersteuning nodig hebben van "middenkaderprofessionals" die bedrijfsprocessen kunnen coördineren. Ook de twee bronnen van de Rabobank⁷ geven aan dat de agrofoodsector verandert door onder meer schaalvergroting, ketenintegratie en digitalisering. Afgestudeerden van de voorgenomen opleiding kunnen een rol spelen in deze processen.

Een specifieke behoefte aan nieuwe medewerkers is aangetoond

De CDHO constateert dat de aanvragers een landelijke specifieke behoefte aan nieuwe medewerkers met het profiel van de voorgenomen opleiding hebben aangetoond. Dit blijkt uit de vacatureanalyse en de werkgeversenquête die NIDAP heeft uitgevoerd in opdracht van de aanvragers. Deze bronnen maken verder een regionale arbeidsmarktbehoefte voor alle vestigingsplaatsen aannemelijk.

De vacatureanalyse die NIDAP heeft uitgevoerd in opdracht van de aanvragers⁸ geeft blijk van een landelijke en regionale behoefte aan nieuwe medewerkers met het profiel van de voorgenomen opleiding. De CDHO vindt het onderzoek valide, navolgbaar en overwegend relevant. De CDHO laat de niet-relevante functiecategorieën en vacatureniveaus buiten beschouwing. De CDHO baseert dit

⁵ Het rapport 'Kansrijke beroepen 2026-2027' (UWV 2026)

⁶ De sectorprognoses 'Europa zet in op jonge boeren om voedselzekerheid te borgen' (ABN AMRO, 8 december 2025) en 'Voedingsindustrie blijft licht groeien ondanks rem op aanvoer' (ABN AMRO, 19 december 2025)

⁷ De artikelen 'Food: marktontwikkelingen dwingen tot innovatie' (Rabobank, 30 september 2024) en 'Sectorvisies voor de agrofood: hoe kan de sector er in 2040 uitzien?' (Rabobank, 19 december 2025)

⁸ De 'Rapportage vacatureanalyse t.b.v. onderbouwing macrodoelmatigheid: Associate degree Bedrijfskunde & Agribusiness - Hogeschool Van Hall Larenstein, Aeres Hogeschool, HAS Green Academy' (NIDAP 2026)

op de volgende analyse.

Voor de analyse is het vacatureaanbod in de periode 30 maart 2021 tot en met 24 maart 2026 onderzocht op de vacaturewebsite Jobfeed. Het onderzoeksbureau geeft aan vacatures op mbo-niveau, Ad-niveau en hbo-niveau te hebben geanalyseerd. Het Ad-niveau wordt niet als zodanig vermeld in de meeste vacatures. Om het opleidingsniveau van vacatures te bepalen, heeft het onderzoeksbureau gezocht naar vacatures waarin gevraagd wordt om een mbo-/hbo-niveau en naar vacatures voor junior, starter en assistent hbo-functies. De CDHO betreft alleen de vacatures op dit 'Ad-niveau' in haar beoordeling.

Het onderzoek maakt duidelijk dat alle vacatures zijn uitgezet door bedrijven in de "groene sector". De CDHO laat de vacatures voor de functiecategorieën 'Ruimtelijke ordening & Milieu', 'Veiligheid, SHE/HES/HSE' en 'HR adviseur/manager/officer/business partner' buiten beschouwing omdat de voorgenomen opleiding hier onvoldoende op aansluit.

In de onderzoeksperiode stonden er 7342 relevante vacatures open, waarvan de meeste voor functies in de functiecategorieën (assistent)teamleider/-manager (n=927), accountmanagers (n=658), (financieel) administratief medewerker (n=622), logistiek medewerkers en magazijnmedewerkers (n=539) en assistent accountant (n=464). Het aantal jaarlijkse vacatures is gestegen van 1053 vacatures in 2021 naar 1654 in 2025.

De vacatureanalyse geeft verder blijk van een regionale behoefte⁹ in de omgeving van alle beoogde vestigingsplaatsen. In het onderzoek zijn de vacatures onderverdeeld in de regio's van de beoogde vestigingsplaatsen van de voorgenomen opleiding. In de regionale verdeling zijn de vacatureaantallen per sector en niet per functiecategorie benoemd. Omdat de CDHO de eerdergenoemde functiecategorieën niet kan onttrekken aan deze sectoren, laat de CDHO de sectoren waar zij onder vallen buiten beschouwing. De vacatureaantallen per regio zijn als volgt:

- *Leeuwarden (Hogeschool van Hall Larenstein)*: in de onderzoeksperiode stonden er in deze regio 499 vacatures open. Het aantal jaarlijkse vacatures is in deze periode licht toegenomen.
- *Rheden (Hogeschool van Hall Larenstein)*: in de onderzoeksperiode stonden er in deze regio 789 vacatures open. Het aantal jaarlijkse vacatures lag in deze periode rond de 150, met een piek van ongeveer 180 vacatures in het jaar 2024.
- *'s-Hertogenbosch (HAS green academy)*: in de onderzoeksperiode stonden er in deze regio 870 vacatures open. Het aantal jaarlijkse vacatures lag in deze periode rond de 150, met een piek van ongeveer 200 vacatures in de jaren 2023 en 2024.
- *Venlo (HAS green academy)*: in de onderzoeksperiode stonden er in deze regio 499 vacatures open. Het aantal jaarlijkse vacatures is in deze periode licht toegenomen.

De door NIDAP uitgevoerde werkgeversenquête¹⁰ geeft blijk van een landelijke arbeidsmarktbehoefte aan nieuwe medewerkers met het profiel van de voorgenomen opleiding. De CDHO vindt het onderzoek wat betreft de landelijke behoefte valide, navolgbaar en vrijwel volledig

⁹ Het NIDAP-onderzoek bespreekt ook de regionale behoefte voor een vestigingsplaats van de voorgenomen opleiding in Almere. Deze vestigingsplaats is uiteindelijk niet aangevraagd en wordt daarom niet besproken.

¹⁰ Het rapport 'Werkgeversenquête ten behoeve van macrodoelmatigheidsaanvraag Ad Bedrijfskunde en Agribusiness: Hogeschool Van Hall Larenstein, Aeres Hogeschool, HAS Green Academy – 17 april 2026' (NIDAP 2026)

relevant.¹¹ De relevantie is beperkt omdat de kwantitatieve behoefte die door één respondent is aangegeven niet zonder meer aannemelijk is, gelet op de omvang van de organisatie waar die respondent voor werkt. De CDHO laat de niet-relevante gegevens buiten beschouwing.

Het onderzoek is uitgevoerd in februari en maart 2026. Het onderzoeksbureau heeft de antwoorden ontdubbeld en incomplete enquêtes uit de dataset verwijderd, waardoor de resultaten uiteindelijk gebaseerd zijn op de complete antwoorden van 123 respondenten. Twee respondenten werken voor dezelfde organisatie, maar hebben uitspraken gedaan over de behoefte van verschillende afdelingen. De namen van de betrokken organisaties en de functies die respondenten bekleden zijn in het onderzoek vermeld. De CDHO beschouwt alle betrokken organisaties als relevant. Het onderzoeksbureau heeft alleen de antwoorden betrokken van respondenten die hebben aangegeven (enigszins) betrokken te zijn bij het personeelsbeleid of de werving van nieuwe medewerkers binnen hun organisatie. De CDHO laat de antwoorden van één respondent buiten beschouwing omdat de omvang van de ingeschatte behoefte niet zonder meer reëel is, gelet op de omvang van de organisatie waar deze respondent voor werkt.

83 respondenten hebben een behoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding op de middellange termijn (2026-2031) gekwantificeerd en 87 respondenten hebben deze behoefte op de lange termijn (na 2031) gekwantificeerd. De totale geschatte behoefte in de periode 2026-2031 ligt tussen de 573 en 671 fte en na 2031 tussen de 809 en 951 fte.

Een specifieke opscholingsbehoefte is aangetoond

De CDHO constateert dat de aanvragers een specifieke landelijke opscholingsbehoefte door middel van de voorgenomen opleiding hebben aangetoond. Dit blijkt uit de werkgeversenquête die NIDAP heeft uitgevoerd. De CDHO overweegt hierbij dat de landelijke opscholingsbehoefte voldoende is beargumenteerd om tot een positief oordeel te komen. Het feit dat de opscholingsbehoefte niet per regio gekwantificeerd is, doet hier niet aan af.

De CDHO stelt vast dat hierboven besproken werkgeversenquête van NIDAP blijkt geeft van een landelijke opscholingsbehoefte door middel van de voorgenomen opleiding. De CDHO vindt in lijn met het bovenstaande het onderzoek valide, navolgbaar en relevant. De CDHO laat de antwoorden van één respondent buiten beschouwing omdat deze in haar antwoorden impliceert dat de geschatte opscholingsbehoefte overlapt met de behoefte aan nieuwe medewerkers. Deze zijn hierboven al betrokken.

42 respondenten hebben hun behoefte aan opscholing van medewerkers door middel van de voorgenomen opleiding op de middellange termijn (2026-2031) gekwantificeerd en 48 respondenten hebben deze behoefte op de lange termijn (na 2031) gekwantificeerd. De totale geschatte opscholingsbehoefte in de periode 2026-2031 ligt tussen de 190 en 229 medewerkers en na 2031 tussen de 287 en 350 medewerkers.

¹¹ De verdeling van de respondenten over de verschillende regio's is onvoldoende navolgbaar omdat sommige organisaties op grote afstand liggen van de vestigingsplaats die volgens de onderzoekers het meest passend is (zo is een organisatie in De Lier betrokken bij de regionale behoefte voor de vestiging in 's-Hertogenbosch). De CDHO laat de argumentatie over de regionale arbeidsmarktbehoefte daarom buiten beschouwing.

Er is ruimte binnen het bestaande opleidingsaanbod zoals bedoeld in criterium b¹²

De CDHO concludeert dat er voldoende ruimte is om de hbo Associate degree Bedrijfskunde en Agribusiness binnen het bekostigde domein vorm te geven.

De noodzaak voor de nieuwe opleiding is aangetoond

De hbo Associate degree Bedrijfskunde en Agribusiness past niet binnen het bestaande opleidingsaanbod

De CDHO constateert dat de voorgenomen opleiding inhoudelijk zo afwijkt van de bestaande opleidingen dat de gewenste vernieuwing in de vorm van een nieuwe opleiding noodzakelijk is.

De CDHO constateert met de aanvragers dat de opleiding niet kan worden vormgegeven binnen een bestaande opleiding van de aanvragers zelf. Geen van beide aanvragers biedt een sterk verwante opleiding aan waarbinnen de inhoud van de opleiding past. Daarnaast stelt de CDHO vast dat de voorgenomen opleiding niet kan worden vormgegeven in zijdelings verwant aanbod omdat de inhoudelijke overlap daarvoor te beperkt is.

Verder constateert de CDHO met de aanvragers dat de inhoud van de voorgenomen opleiding niet kan worden ingebed in bestaande verwante opleidingen van andere instellingen. Er zijn slechts twee instellingen die verwante opleidingen aanbieden: de twee andere groene hogescholen Aeres Hogeschool en de Hogeschool Inholland. De aanvragers hebben afgestemd met deze instellingen om een goede landelijke spreiding van de hbo Associate degree Bedrijfskunde en Agribusiness te laten ontstaan. De landelijke spreiding is bedoeld om de opleidingen beter aan te laten sluiten op regionale behoeften. Aeres Hogeschool en Hogeschool Inholland zijn niet ingebed in de beoogde vestigingsplaatsen, waardoor het voor hen niet mogelijk is de voorgenomen opleidingen aldaar aan te bieden.

De arbeidsmarktbehoefte wordt onvoldoende bediend door het bestaande opleidingsaanbod

De CDHO constateert dat, wanneer de instroom in de verwante opleidingen wordt afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte, er onvoldoende studenten worden opgeleid om in de behoefte te voorzien.

Vestiging in de beoogde vestigingsplaatsen heeft geen negatieve effecten op de landelijke spreiding

De CDHO stelt vast dat de landelijke spreiding van het opleidingsaanbod niet negatief wordt beïnvloed als de voorgenomen opleiding wordt gevestigd in de gemeente Venlo.

Verder stelt de CDHO vast dat de landelijke spreiding van het opleidingsaanbod mogelijk enigszins negatief wordt beïnvloed als de voorgenomen opleiding wordt gevestigd in de gemeenten Leeuwarden, Rheden en 's-Hertogenbosch. De CDHO overweegt hierbij dat de aanvragers meerdere zijdelings verwante hbo Associate degrees aanbieden in deze gemeenten. De CDHO is echter van mening dat de voorgenomen opleiding geen onevenredig negatief effect zal hebben op de instroom in deze opleidingen omdat deze instroom substantieel genoeg is om enige krimp op te kunnen vangen. Verder bedient deze opleiding een deels andere instroomdoelgroep dan de zijdelings verwante opleidingen.

¹² Art. 6 lid 1 sub b in samenhang met leden 3 en 4 van de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod 2023

De hbo Associate degree Bedrijfskunde en Agribusiness sluit aan bij de instellingsprofielen van de aanvragers

Hogeschool Van Hall Larenstein (2026-029Ca)

De CDHO constateert dat de voorgenomen opleiding aansluit op het instellingsprofiel van Hogeschool Van Hall Larenstein. Haar instellingsplan¹³ geeft aan hoe de Hogeschool Van Hall Larenstein zich richt op verschillende maatschappelijke transitie, waaronder (1) duurzame landbouw en voedsel en (2) biodiversiteit en (dieren)welzijn. De voorgenomen opleiding sluit aan op deze thema's.

HAS green academy (2026-029Cb)

De CDHO constateert dat de voorgenomen opleiding aansluit op het instellingsprofiel van HAS green academy. Haar instellingsplan¹⁴ geeft aan dat HAS green academy in haar onderzoeksprogramma onder meer focust op het zwaartepunt gezonde voedselproductie, wat een centraal thema is in de voorgenomen opleiding. Daarnaast sluit de voorgenomen opleiding in de vestigingsplaats Venlo aan op de ontwikkeling van de Brightlands Campus Greenport.

Profielen andere instellingen

Daarnaast ziet de CDHO geen zwaarwegende redenen om te concluderen dat de voorgenomen opleiding beter aansluit op het profiel van een andere instelling. De andere instellingen die in de beoogde vestigingsplaatsen onderwijs aanbieden zijn Avans Hogeschool, Fontys Hogeschool en NHL Stenden Hogeschool. Deze instellingen bieden geen opleidingen aan in het groene domein en besteden hier ook geen aandacht aan in het instellingsprofiel.

De CDHO constateert verder dat de opleiding ook aansluit op de instellingsprofielen van de twee andere groene hogescholen, maar dat Aeres Hogeschool deze opleiding al aanbiedt en dat Hogeschool Inholland overweegt de naam van de hbo Associate degree Tuinbouwmanagement te wijzigen naar Bedrijfskunde en Agribusiness.

Motivering van het advies over de RIO-indeling

De CDHO concludeert met de aanvragers dat de voorgenomen opleidingen het beste passen in het RIO-onderdeel 'Landbouw en Natuurlijke Omgeving'. De inhoud van de voorgenomen opleidingen sluiten het beste aan op dit onderdeel.

Motivering van het advies over de ISCED-indeling

De CDHO concludeert met de aanvragers dat de voorgenomen opleidingen het beste passen in de ISCED-rubriek 'bestuurskunde algemeen' (041301). De inhoud van de voorgenomen opleidingen sluiten het beste aan op deze rubriek.

¹³ Het instellingsplan "Groeien als experts in transitie: instellingsplan 2022-2025" (Hogeschool van Hall Larenstein 2022). Dit instellingsplan is verlengd tot en met 2027.

¹⁴ Het instellingsplan "Ontwikkelen met hart voor het groene domein: instellingsplan 2024-2027" (HAS green academy 2023)

Bijlage 1: juridische grondslag en procedure**Beoordelingskader**

Dit advies is gebaseerd op de Algemene wet bestuursrecht, artikel 6.2 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023.

Procedure

De aanvragers hebben de aanvraag niet aangekondigd bij de CDHO. Er is daarom geen aankondigingskenmerk voor deze aanvraag.

De CDHO heeft het dossier voor deze aanvraag op 6 juli 2026 ontvangen. Op 7 juli 2026 heeft de CDHO de aanvraag op haar website gepubliceerd. Naar aanleiding hiervan zijn er geen zienswijzen ingediend.

Bijlage 2: instroom verwante hbo Associate degrees (Bron: DUO)

Opleiding	Instelling	'21-'22			'22-'23			'23-'24			'24-'25			'25-'26		
		VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU
Bedrijfskunde en Agribusiness (80028)	Aeres Hogeschool (30TX), Almere	8			11			2								
	Aeres Hogeschool (30TX), Dronten	31	22		34	17		31	24		36	21		20	14	12
Tuinbouwmanagement (80129)	Hogeschool Inholland (27PZ), Delft	10			9			13			8			4		
Dier- en Veehouderij (80006)	Aeres Hogeschool (30TX), Dronten	53			61			62			65			64		
Diermanagement (80178)	Hogeschool Van Hall Larenstein (30HD), Rheden				56			53			52			52		
Groene Leefomgeving (80195)	HAS green academy (21CW), 's-Hertogenbosch										28			106	6	3
Land- en Watermanagement (80128)	Hogeschool Van Hall Larenstein (30HD), Rheden	12	11		12	10		11	19		11	12		14	16	
Melkveehouderij (80044)	Hogeschool Van Hall Larenstein (30HD), Leeuwarden	45			36			46			40			42		
Omgevingskunde (80023)	Hogeschool Van Hall Larenstein (30HD), Leeuwarden		4			15			1			12			10	
Tuin- en Landschapsinrichting (80068)	Hogeschool Van Hall Larenstein (30HD), Rheden	27	35		20	19		29	31		26	28		42	30	
Tuinbouw en Akkerbouw (80012)	Aeres Hogeschool (30TX), Dronten	23			28			39			32			22		
Totaal Eerstejaarsinstroom		209	72	0	267	61	0	286	75	0	298	73	0	366	76	15